

SLO-analyse

***Zin in taal* - Zwijsen**

© **Stichting leerplanontwikkeling (SLO), Enschede**

Alle rechten voorbehouden. Mits de bron wordt vermeld is het toegestaan om zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren dan wel op andere wijze te verveelvoudigen.

1. Registratiedeel

Titel	<i>Zin in taal</i>
Volledige titel	<i>Zin in taal</i>
Auteurs	Zin in taal - Taal: Kouwenberg, B.; Guchte, C. van de; Blok, H. (deel A); Gein, J. van de Zin in taal - Spelling: Cranshoff, B.; Zuidema, J.
Uitgever	Uitgeverij Zwijsen Educatief B.V
	Postbus 805
	5000 AV TILBURG
	Tel: 013 - 5838888
	Fax: 013 - 5838890
	E-mail: voorlichting@zwijsen.nl
	Website: http://www.zwijsen.nl
Jaar van uitgave	1996-2001
Omschrijving	<i>Zin in taal</i> is een taalmethode voor de groepen 4 tot en met 8 van de basisschool en bestaat uit de deelleergangen Taal en Spelling. In de deelleergang taal komen de domeinen spreken/luisteren, woordenschat, woordbouw, zinsbouw en schrijven aan de orde. De relatie tussen <i>Zin in taal-Taal</i> en <i>Zin in taal-Spelling</i> staat in de inleiding van elke eenheid aangegeven. De beide deelleergangen zijn eventueel ook los van elkaar te gebruiken.
Samenstelling	<i>Zin in taal</i> bestaat uit twee onderdelen: <i>Zin in taal-Taal</i> en <i>Zin in taal-Spelling</i> . <i>Zin in taal-Taal</i> bestaat uit vijf delen voor de groepen 4 tot en met 8. De methode bestaat voor de leerkracht per jaar uit: een ringband met handleiding (inclusief cd en kopieerbladen) en een afzonderlijke handleiding voor Taalmaatje. Voor de leerlingen bestaat de methode per jaar uit: twee taalboeken, een Taalmaatje (herhalings- en verdiepingsstof) en een werkboek (verbruiksmateriaal). Additioneel is er voor de leerlingen van groep 6 een persoonsvormpiramide verkrijgbaar. Voor de lessen woordenschatontwikkeling is een kiesschijf verkrijgbaar (zowel op klassikaal als individueel niveau). Deze is voor alle groepen te gebruiken. <i>Zin in taal-Spelling</i> bestaat per leerjaar voor de leerkracht uit een handleiding en voor de leerlingen uit een werkboek (verbruiksmateriaal), een antwoordenboek en een spellingsgids Lijsterbij (één voor groep 4, één voor groep 5-6 en één voor groep 7-8). Voor groep 4 is een werkboekje bij Lijsterbij. Voor groep 7 is er voor de werkwoordspelling een extra werkboekje met antwoordenboek. Voor groep 8 bevat de methode naast het gewone werkboek een werkboek Spellingmaatje met een antwoordenboek Spellingmaatje. Additioneel is er bij de methode voor groep 5-6 en groep 8 een set klassikale spellingposters en voor groep 7 een set posters voor de werkwoordspelling. Ook is een computerprogramma voor spelling verkrijgbaar. Voor een overzicht van de kosten van de methode zie www.leermiddelenplein.nl of kijk op de website van de uitgever www.zwijsen.nl .
Doelstellingen en uitgangspunten	De algemene doelstelling van deze taalmethode bestaat uit drie onderdelen: "Het onderwijs in Nederlandse taal is erop gericht dat de leerlingen vaardigheden ontwikkelen waarmee ze deze taal doelmatig gebruiken in situaties die zich in het dagelijks leven voordoen; kennis en inzicht verwerven omtrent betekenis en vorm van taal; plezier hebben of houden in het gebruiken en beschouwen van taal. Voor het onderdeel spelling zijn de volgende doelstellingen uit de kerndoelen het meest van toepassing: "de leerlingen kennen de regels voor het spellen van werkwoorden; de leerlingen kennen de regels van het spellen van andere woorden dan werkwoorden." Er worden ook per les doelstellingen geformuleerd.

Titel	Zin in taal
	<i>Zin in taal-Taal</i> houdt rekening met de taalachtergrond van autochtone en allochtone leerlingen. De auteurs gaan uit van de communicatieve benadering van taal: taal moet je gebruiken in een context. Het is een procesgerichte methode; het accent wordt gelegd op het onderwijzen van manieren waarop taaltaken of -problemen het beste kunnen worden aangepakt of opgelost. Er wordt belang gehecht aan reflectie, als middel om in te spelen op de verschillen tussen de kinderen. Volgens de auteurs van <i>Zin in taal-Spelling</i> is bij de keuze van het woordgebruik rekening gehouden met de bruikbaarheid van de methode in zowel Nederland als in Vlaanderen. Bij de samenstelling is volgens hen ook rekening gehouden met de kerndoelen/eindtermen zoals die zijn opgesteld in beide landen. De auteurs vinden dat spelling geen alleenrecht heeft binnen het taalonderwijs. Daarom gaan zij uit van zestig minuten onderwijstijd per week voor spelling. De methode houdt rekening met zorgverbreding en adaptief onderwijs.
Leerstofinhoud	<i>Zin in taal-Taal</i> bevat vijf leerlijnen; spreken/luisteren, woordenschat, woordbouw, zinsbouw en schrijven. Taalbeschouwing is in alle leerlijnen geïntegreerd. Grammatica komt aan bod bij de leerlijnen woordbouw en zinsbouw. <i>Zin in taal-Spelling</i> bevat een leerlijn spelling en werkwoordspelling. De aan te leren spellingstrategie varieert, afhankelijk van het spellingprobleem. De kinderen wennen eraan om bij twijfel woorden op te zoeken; de spellingsgids Lijsterbij is daarvoor ontwikkeld. Per les wordt, volgens een vast stramien, in een schema aangegeven welke spellingonderdelen in die les aan bod komen.
Thema's	In <i>Zin in taal-Taal</i> is elke eenheid gewijd aan een inhoudelijk thema. De themaopbouw in dit deel is gelijk aan de themaopbouw in <i>Wie dit leest</i>. Er worden tien hoofdonderwerpen onderscheiden die in elk leerjaar terugkomen. De hoofdthema's zijn: omgeving, natuur, reizen, gevoel, verhalen, samen leven, cultuur, andere tijden, avontuur en taal. Elk leerjaar heeft andere deelthema's
Leerstofordening	Elk deel van de methode <i>Zin in taal-Taal</i> bevat tien thematische eenheden van elk vijftien lessen. Elke les duurt veertig minuten. Er zijn vijf lessen per week. In elke les ligt het hoofddaccent op één leerlijn en kan er een nevenaccent liggen op een andere leerlijn. Het aantal lessen per leerlijn varieert per jaargroep. Een eenheid neemt drie weken in beslag, uitgaande van één taalles per dag. De tien eenheden kunnen in dertig schoolweken afgerond worden. De opbouw van elke les is hetzelfde: introductie, instructie, uitvoeren van de opdracht en reflectie op de opdracht. <i>Zin in taal-Spelling</i> bevat per leerjaar zestig lessen spelling, verdeeld over tien eenheden van zes lessen. De laatste les van elke eenheid is een herhalingsles. De lessen duren afwisselend veertig minuten en twintig minuten. Bij de lessen van veertig minuten is de helft leerkrachtvrij en de helft leerkrachtgebonden. De lessen van twintig minuten zijn in principe leerkrachtvrij. In groep 7 zijn er negen lessen per eenheid; per week komt hier een extra les bij. Deze uitbreiding heeft te maken met de werkwoordspelling. De tijd voor het totale pakket van taal en spelling is 260 minuten per week (voor groep 7 per week 280 minuten).
Kostenplaatje	Een indicatie van de kosten uitgaande van vijf groepen met 25 leerlingen per groep (prijzen december 2004). 'Kosten eerste aanschaf' betreft het gebruiks- en verbruiksmateriaal bij de aanschaf van de volledige methode in het eerste jaar. Van de Lijsterbij is één exemplaar per twee leerlingen berekend. 'Jaarlijkse kosten' betreft de kosten van de verbruiksmaterialen in de volgende jaren. Niet doorberekend zijn eventuele kopieerkosten. 'Additioneel materiaal' betreft de kosten van extra materialen. Voor de prijs van de cd-rom is uitgegaan van een schoolgrootte van 200 leerlingen en een volledige licentieaanschaf in één

Titel	Zin in taal			
	keer (ook jaarlijkse termijnen mogelijk). Kortingsregelingen van de uitgever zijn bij het kostenplaatje niet meegenomen. Voor een overzicht van de kosten van de methode zie www.leermiddelenplein.nl of kijk op de website van de uitgever www.zwijsen.nl .			
	<i>Naam methode</i>	<i>Kosten eerste aanschaf</i>	<i>Jaarlijkse kosten</i>	<i>Additioneel materiaal</i>
	Zin in taal Spelling	€ 2.076,70	€ 712,50	€ 700,00
	Zin in taal Taal	€ 5.274,50	€ 377,50	€ 164,10
Overige informatie	De methode vormt volgens uitgever met de methoden <i>Schatkist</i> , <i>Veilig leren lezen</i> en <i>Wie dit leest</i> een doorgaande lijn voor taal en lezen. Bevat onderdeel Taalmaatje voor herhalings- en/ of verdiepingsstof. Bevat de spellingsgids Lijsterbij ten behoeve van het spellingonderwijs.			

2. In hoeverre wordt aan de kerndoelen (versie herziening 2006) voldaan?

Toelichting

Bij het analyseren van de methoden Nederlands op de kerndoelen is door SLO uitgegaan van de versie herziening 2006.

Een aspect van de kerndoelen dat in dit instrument (nog) buiten beschouwing is gelaten, is het cumulatieve karakter van deze generatie kerndoelen. Ook de andere vakgebieden bevatten kerndoelen die mogelijk relevant zijn voor Nederlands. Deze zijn in eerste instantie buiten beschouwing gelaten.

Kerndoelen Nederlands

De overheid heeft voor het vak Nederlandse taal 12 kerndoelen (herziening 2006) geformuleerd, verdeeld over drie domeinen.

Voor Domein A Mondelinge taalvaardigheid zijn de volgende kerndoelen geformuleerd:

1. De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.
2. De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.
3. De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend is van karakter en leren met argumenten te reageren.

Voor Domein B Schriftelijk taalonderwijs zijn de onderstaande kerndoelen geformuleerd:

4. De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.
5. De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies zoals: informeren, instrueren, overtuigen en plezier verschaffen.
6. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale.
7. De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.
8. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.
9. De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

- Voor Domein C Taalbeschouwing, waaronder strategieën, zijn de volgende kerndoelen geformuleerd:
10. De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
 11. De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin een onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen: regels voor het spellen van werkwoorden; regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden; regels voor het gebruik van leestekens.
 12. De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.

Analyseresultaten Kerndoelen

Met betrekking tot de kerndoelen voldoet de methode **Zin in taal** aan elf van de twaalf door de overheid geformuleerde kerndoelen Nederlands, namelijk de kerndoelen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 en 12. Eén kerndoel scoort gedeeltelijk. Voor wat betreft kerndoel 8 is in deze methode geen specifieke aandacht aangetroffen voor het verzorgen van een tekst met betrekking tot handschrift. De uitgever heeft aangegeven dat de keuze om geen aandacht te besteden aan het verzorgen van een tekst met betrekking tot handschrift is gemaakt om "geen storende overlapping met methodes voor technisch schrijfonderwijs" te veroorzaken.

3. In welke kerninhouden worden de kerndoelen in de methode uitgewerkt?

Toelichting

Om aan te kunnen geven op welke wijze methoden de kerndoelen concretiseren is door SLO een nadere uitwerking van de kerndoelen in kerninhouden (indicatoren en specificaties) gemaakt. Bij de uitwerking is ook de tekst van de karakteristiek bij het vakgebied meegenomen. De kerndoelen Nederlands zijn door SLO vertaald in drieëntwintig indicatoren en vervolgens verder uitgewerkt in (deel)specificaties. Er is getracht deze zo zorgvuldig mogelijk te formuleren. Deze uitwerking is gemaakt in overleg met de Inspectie van het Onderwijs.

Overzicht van aangetroffen kerninhouden

In de tabel is aangegeven welke specificaties in de methode **Zin in taal** aan de orde komen en welke niet.

Legenda:

- A = analyseresultaat
- = aanwezig
- ▣ = gedeeltelijk aanwezig
- = niet aanwezig

<i>Kerndoel</i>	<i>Indicator SLO</i>	<i>Specificatie SLO</i>	A
1. De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.	1.1 Verwerven van informatie uit gesproken taal.	1.1.1 Luisteren naar verschillende soorten teksten.	■
		1.1.2 Herkennen van verschillende soorten teksten.	■
		1.1.3 Gebruik maken van luisterstrategieën	■
	1.2 Gestructureerd weergeven van informatie.	1.2.1 Samenvattend navertellen.	■
		1.2.2 Aantekeningen maken.	■
		1.2.3 Schematisch weergeven.	■
		1.2.4 Samenvatting schrijven.	■

<i>Kerndoel</i>	<i>Indicator SLO</i>	<i>Specificatie SLO</i>	<i>A</i>
2. De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren	2.1 Naar vorm en inhoud mondeling uitdrukken.	2.1.1 Spreken in verschillende gespreksituaties.	■
		2.1.2 Aandacht voor gespreksinhoud.	■
		2.1.3 Deelnemen aan verschillende gespreksvormen.	■
		2.1.4 Aandacht voor vorm bij taalproductie.	■
		2.1.5 Gebruik maken van spreekstrategieën.	■
3. De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren	3.1 Beoordelen van informatie.	3.1.1 Kritisch luisteren.	■
		3.1.2 Vormen van oordeel.	■
	3.2 Beargumenteren van eigen oordeel.	3.2.1 Eigen mening onderbouwen met argumenten.	■
4. De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.	4.1 Achterhalen van informatie in informatieve en instructieve teksten.	4.1.1 Kennis hebben van informatieve teksten en/of bronnen.	■
		4.1.2 Kennis hebben van instructieve teksten en/of bronnen.	■
		4.1.3 Gericht naar informatie zoeken.	■
		4.1.4 Het selecteren van informatie.	■
		4.1.5 Gebruik maken van leesstrategieën	■
5. De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.	5.1 Naar inhoud en vorm teksten schrijven met verschillende functies.	5.1.1 Schrijven van teksten met verschillende functies.	■
		5.1.2 Aandacht voor tekstinhoud.	■
		5.1.3 Aandacht voor vormaspecten.	■
		5.1.4 Gebruik maken van schrijfstrategieën.	■
6. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale.	6.1 Ordenen van informatie en meningen.	6.1.1 Informatie ordenen bij instructieve teksten.	■
		6.1.2 Informatie ordenen bij systematisch geordende bronnen.	■
		6.1.3 Feiten van meningen onderscheiden.	■
7. De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.	7.1 Informatie en meningen vergelijken	7.1.1 Kritisch lezen.	■
		7.1.2 Informatie en meningen met elkaar vergelijken	■
	7.2 Informatie en meningen beoordelen.	7.2.1 Teksten op waarde (betrouwbaarheid) beoordelen.	■
		7.2.2 Vormen van oordeel.	■

<i>Kerdoel</i>	<i>Indicator SLO</i>	<i>Specificatie SLO</i>	<i>A</i>
8. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.	8.1 Ordenen van informatie en meningen bij het schrijven van zakelijke teksten	8.1.1 Schrijven van verschillende soorten teksten.	■
		8.1.2 Gebruik maken van schrijfstrategieën.	■
	8.2 Aandacht voor het verzorgen van de tekst.	8.2.1 Verzorgen van een tekst m.b.t. spelling.	■
		8.2.2 Verzorgen van een tekst m.b.t. zinsbouw.	■
		8.2.3 Verzorgen van een tekst m.b.t. bladspiegel, beeldende elementen en kleur.	■
8.2.4 Verzorgen van een tekst m.b.t. handschrift.	□		
9. De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.	9.1 Het ontwikkelen van een positieve lees cq schrijffattitude.	9.1.1 Positieve leesattitude.	■
		9.1.2 Positieve schrijffattitude.	■
10. De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.	10.1 Luisterstrategieën.	10.1.1.1 Herkennen.	■
		10.1.1.2 Verwoorden.	■
		10.1.1.3 Gebruiken.	■
		10.1.1.4 Beoordelen.	■
	10.2 Spreekstrategieën.	10.1.2.1 Herkennen.	■
		10.1.2.2 Verwoorden.	■
		10.1.2.3 Gebruiken.	■
		10.1.2.4 Beoordelen.	■
	10.3 Leesstrategieën.	10.1.3.1 Herkennen.	■
		10.1.3.2 Verwoorden.	■
		10.1.3.3 Gebruiken.	■
		10.1.3.4 Beoordelen.	■
	10.4 Schrijfstrategieën.	10.1.4.1 Herkennen.	■
		10.1.4.2 Verwoorden.	■
		10.1.4.3 Gebruiken.	■
		10.1.4.4 Beoordelen.	■

<i>Kerdoel</i>	<i>Indicator SLO</i>	<i>Specificatie SLO</i>	A
11. De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen • regels voor het spellen van werkwoorden; • regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden; • regels voor het gebruik van leestekens.	11.1 Het onderscheiden van zinsdelen.	11.1.1 Onderwerp.	■
		11.1.2 Persoonsvorm.	■
		11.1.3 Werkwoordelijk gezegde.	■
	11.2 Toepassen van regels rond spelling van werkwoorden.	11.2.1 Herkennen van werkwoordsvormen.	■
		11.2.2 Toepassen van regels.	■
	11.3 Toepassen van regels rond spelling van andere woorden dan werkwoorden	11.3.1 Hoofregel van de beschaafde uitspraak	■
		11.3.2 Regels voor de verenkelling van klinkers	■
		11.3.3 Regels voor de verdubbeling van medeklinkers	■
		11.3.4 Verlengingsregel	■
		11.3.5 Regels voor de tussenklanken in samenstellingen	■
		11.3.6 Invloed van de plaats van de klemtoon op de schrijfwijze van een woord	■
		11.3.7 Correct spellen van leenwoorden	■
		11.3.8 Herkennen van grammaticale functies van woorden die van invloed zijn op spelling	■
	11.4 Het gebruik van leestekens.	11.4.1 Punt	■
		11.4.2 Komma	■
		11.4.3 Vraagteken	■
		11.4.4 Uitroepeten	■
		11.4.5 Dubbele punt	■
11.4.6 Puntkomma		■	
11.4.7 Aanhalingstekens		■	
11.4.8 Hoofdletters		■	
12. De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.	12.1 Verwerven van een adequate woordenschat.	12.1.1 Algemeen (dagelijkse woordenschat)	■
		12.1.2 Schooltaalwoorden	■
		12.1.3 Woorden ten behoeve van het reflecteren op taal	■
	12.2 Het gebruiken van strategieën voor het begrijpen van onbekende woorden.	12.2.1 Afleiden van woordbetekenissen.	■
		12.2.2 Onthouden van nieuwe woorden.	■